

Sammanfattning

Enligt 2 kap. 1 § arbetstvistlagen skall Arbetsdomstolen ta upp och avgöra tvister som väcks av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av ”arbetsgivare som själv slutit kollektivavtal” om målet gäller tvister av där angivna slag. Andra arbetstvister än de avses i 1 § skall enligt 2 kap. 2 § samma lag tas upp och avgöras av tingsrätt. Fråga om Arbetsdomstolen eller tingsrätt skall pröva en arbetsvist som väcks av en oorganiserad arbetsgivare som uppges ha blivit bunden av ett kollektivavtal genom förvärv av en verksamhet från en arbetsgivare som genom medlemskap i en arbetsgivarorganisation var bunden av kollektivavtalet.

ARBETSDOMSTOLENBESLUT
2003-02-12
StockholmBeslut nr 15/03
Mål nr B 43/02**KLAGANDE**

B.P. i Upplands Väsby

Ombud: advokaten Peter Kindblom, Box 7315, 103 90 STOCKHOLM

MOTPART

Weicon Engineering Aktiebolag, 556326-6609, Box 5040,

194 05 UPPLANDS VÄSBY

Ombud: advokaten Toivo Öhman, Skeppargatan 13, 114 52 STOCKHOLM

SAKEN

Skadestånd; nu fråga om avvisning p.g.a. rättgångshinder

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Sollentuna tingsrätts beslut 2002-02-07 i mål nr T 213-01

Rörelsen i L. Plåt & Maskin AB överläts till Weicon Engineering AB, bolaget, genom en inkråmsöverlåtelse. Bolaget är inte bundet av något kollektivavtal. I samband med överlåtelsen namnändrade L. Plåt & Maskin AB till J.E. Finans AB. Sistnämnda bolag var medlem i Plåtslageriernas Riksförbund och bundet av kollektivavtal mellan nämnda förbund och Byggnadsarbetareförbundet. B.P., som medföljde vid inkråmsöverlåtelsen, är medlem i Byggnadsarbetareförbundet.

Genom ansökan om stämning, som inkom till tingsrätten den 18 januari 2001 väckte bolaget talan mot B.P. och yrkade förpliktande för honom att till bolaget utge ekonomiskt skadestånd med 162 697 kr jämte ränta och kostnader. Som grund för yrkandet anfördes i huvudsak följande. En av de avgörande förutsättningarna för inkråmsöverlåtelsen var att bolaget kunde försäkra sig om den kontinuitet och expertis som B.P. stod för. B.P. anställdes av bolaget den 23 februari 1999 på en minsta anställningstid av 27 månader; dvs. för en inledande period av 24 månader varefter skulle gälla den uppsägningstid om tre månader som anges i det kollektivavtal mellan SIF och Byggförbundet, vilket det hänvisas till i B.P. anställningsavtal. Enligt kollektivavtalet skall tjänsteman som inte iakttar föreskriven uppsägningstid betala ett skadestånd som minst motsvarar resterande uppsägningstid. B.P. avvek från anställningen den 1 augusti 2000 trots att avtalet tidigast kunde bringas att upphöra den 23 maj 2001. Han är därför skyldig att utge det yrkade skadeståndet till bolaget.

B.P. yrkade att käromålet skulle avvisas på grund av rättegångshinder och anförde bl.a. följande. Inkråmsöverlåtelsen från J.E. Finans AB är en sådan verksamhetsövergång som avses i 28 § medbestämmandelagen, vilket innebär att kollektivavtalet mellan Plåtslageriernas Riksförbund och Byggnadsarbetareförbundet även blev gällande för bolaget.

Bolaget bestred avvisningsyrkandet och anförde i huvudsak följande. I första hand bestreds att inkråmsöverlåtelsen från J.E. Finans AB utgjorde en sådan verksamhetsövergång som avses i 28 § medbestämmandelagen. Bolaget är därför inte bundet av det aktuella kollektivavtalet. I andra hand gjordes gällande att B.P. var anställd som tjänsteman och att han i sitt enskilda anställningsavtal hade överenskommit att kollektivavtalet för tjänstemän skulle tillämpas mellan parterna. Även om det återopade kollektivavtalet skulle anses tillämpligt på bolaget och B.P. gjordes gällande att talan inte skall avvisas utan jämlikt 2 kap. 5 § arbetstvistlagen på bolagets begäran överlämnas till Arbetsdomstolen.

Genom det överklagade beslutet lämnade tingsrätten avvisningsyrkandet utan bifall med motiveringen att det kollektivavtal som B.P. gör gällande är tillämpligt mellan parterna inte har träffats av bolaget för egen räkning.

B.P. har överklagat beslutet och yrkat, som han får förstås, i första hand att käromålet skall avvisas på grund av rättegångshinder och i andra hand att målet jämlikt 2 kap. 5 § arbetstvistlagen skall överlämnas till Arbetsdomstolen samt yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Bolaget har bestritt ändring samt yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har i Arbetsdomstolen återopat samma grunder och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som vid tingsrätten.

B.P. har därutöver anført sammanfattningsvis följande. Bestämmelsen i 2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen skall tolkas så att talan som väcks av organisation eller enskild arbetsgivare som är bunden av kollektivavtal skall väckas hos Arbetsdomstolen i första instans. Som enda undantag från den regeln gäller att arbetsgivare som är medlem i organisation men inte företräds av organisation har att väcka talan vid tingsrätt. Syftet med bestämmelsen är sålunda att alla kollektivavtalsbundna arbetsgivare skall väcka talan vid Arbetsdomstolen utom i de fall då de inte företräds av den organisation de tillhör. Ordalydelsen i 2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen måste vara grundad på de två huvudalternativ som finns för att åstadkomma kollektivavtalsbundenhet på arbetsgiversidan. Dessa två alternativ är medlemskap i en kollektivavtalsbunden arbetsgivarorganisation respektive att teckna hängavtal. Uttrycket ”själv slutit kollektivavtal” kan inte syfta till att från Arbetsdomstolen som första instans utesluta samtliga oorganiserade arbetsgivare som förvärvat en kollektivavtalsbunden verksamhet. Det finns inte något sakligt skäl att särbehandla förvärvare i den aktuella situationen. Vad lagstiftaren velat hänvisa till tingsrätt som första instans har således endast varit arbetsgivare som är kollektivavtalsbundna genom medlemskap i

arbetsgivarorganisation, men där organisationen förklarar sig inte vilja företräda medlemmen.

Skäl

Av bestämmelsen i 2 kap. 1 § arbetstvistlagen följer att enbart arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt arbetsgivare som själva har slutit kollektivavtal får väcka talan direkt hos Arbetsdomstolen. Vidare gäller som en förutsättning för Arbetsdomstolens behörighet som första domstol att målet gäller antingen tvist om kollektivavtal eller annan arbetstvist som avses i medbestämmandelagen eller arbetstvist i övrigt mellan parter, som är inbördes bundna av kollektivavtal, eller där enskild icke kollektivavtalsbunden arbetstagare som berörs av tvisten sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal av vilket arbetsgivaren är bunden.

Kravet på att den enskilde arbetsgivaren själv har slutit kollektivavtalet innebär att arbetsgivaren för egen del skall ha träffat kollektivavtal, ett självständigt kollektivavtal eller ett s.k. hängavtal (se prop. 1976/77:141 s. 44). Andra enskilda arbetsgivare än sådana som har träffat kollektivavtal för egen räkning har således att vända sig till tingsrätt som första domstol, vare sig arbetsgivaren tillhör en arbetsgivarorganisation och då är eller inte är bunden av kollektivavtal som organisationen har träffat eller arbetsgivaren är oorganiserad och kollektivavtalslös (se Rättegången i arbetstvister s. 78).

B.P. ståndpunkt i målet innebär att Arbetsdomstolen som första domstol skall pröva arbetstvist som väckts av en oorganiserad arbetsgivare, som förvärvat en kollektivavtalsbunden verksamhet. Varken ordalydelsen i 2 kap. 1 § arbetstvistlagen eller förarbetsuttalandena till nämnda lagrum ger, som framgår ovan, stöd för B.P. uppfattning. Det kan vidare konstateras att den aktuella situationen inte behandlades av lagstiftaren i samband med tillkomsten av reglerna om verksamhetsövergång i 28 § medbestämmandelagen och 6 b § anställningsskyddslagen. Mot den angivna bakgrunden och då det, enligt Arbetsdomstolens mening, inte heller i övrigt har framkommit några sakliga skäl för att tolka bestämmelsen i 2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen på sätt som B.P. gör gällande skall överklagandet lämnas utan bifall. Tilläggas kan att det inte heller varit möjligt för det överlåtande bolaget, J.E. Finans AB, att utan biträde av Plåtslageriernas Riksförbund väcka talan vid Arbetsdomstolen som första domstol.

B.P. skall med hänsyn till utgången i målet förpliktas ersätta bolaget för dess rättegångskostnader i Arbetsdomstolen. Det yrkade beloppet är skäligt.

Slut

1. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens beslut.
2. Arbetsdomstolen förpliktar B.P. att ersätta Weicon

Engineering AB för dess rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med trettio-tretusensjuhundrafemtio (33 750) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.

Ledamöter: Hans Tocklin, Dag Ekman, Karin Isacson, Charlott Richardson, Ola Bengtson, Barbro Palmerlund och Henry Sjöström. Enhälligt.

Sekreterare: Annica Hellström